

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Педагогічний факультет

Кафедра філології

ТРАНСФОРМАЦІЯ МОВНОЇ ОСВІТИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ
У НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

Кваліфікаційна робота (проект)

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконала: студентка 2 курсу 221 групи

Спеціальності 013 Початкова освіта

Освітньо-професійної (наукової)

програми Початкова освіта

Драмарецька Ірина Олександрівна

Керівник к.пед.н., доцент Мельничук Ю.Ю.

Рецензент к. пед.н., доцент Голінська Т.М.

Херсон – 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичні основи трансформації мовної освіти молодших школярів у Новій українській школі	5
1.1. Мовна підготовка молодших школярів у контексті Нової української школи.....	5
1.2. Компетентністний підхід до навчання.....	9
1.3. Діджиталізація мовної освіти.....	15
РОЗДІЛ 2. Діагностика рівня мовної освіти молодших школярів у Новій українській школі	26
2.1. Педагогічні умови трансформації мовної освіти молодших школярів.....	26
2.2. Вивчення стану мовної освіти молодших школярів в умовах Нової української школи.....	33
ВИСНОВКИ	42
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	44
ДОДАТКИ	49
Додаток А. Анкета вчителів.....	49
Додаток Б. Завдання, зашифровані за допомогою QR-кодів...50	50
Додаток В. Кодекс академічної доброчесності.....	51
Додаток Г. Довідка про перевірку на текстові збіги	52
Додаток Д. Результати повторної перевірки.....	53

ВСТУП

Світ навколо нас змінюється неспинно. Стрімкий прогрес у технологіях, численні соціальні події, міграція населення в ближні й дальні країни призводять до змін світогляду та способу сприйняття світу. Насамперед це стосується молодшого покоління, що народилося у час вільного Інтернету, доступних гаджетів, процесів глобалізації. Усе зазначене стало викликами для сучасної освітньої системи. Своєчасною відповіддю стало запровадження урядом України реформи освіти, покликаної заповнити лакуни та подолати протиріччя, які виникли у меті, змісті і методах навчання. Ця реформа реалізується у проєкті «Нова українська школа», що розпочався з апробації у пілотних школах у 2017-2018 н.р. та в 2018-2019 н.р. охопив уже усі перші класи шкіл України.

Невід'ємною частиною освіти завжди була мовно-літературна підготовка учнів. Тож, які трансформації сталися у мовній освіті молодших школярів у Новій українській школі – питання наразі актуальні та малодосліджені. Тому ґрунтовних наукових праць з означеної проблеми поки що невелика кількість. Так, можна відзначити М.Пристинську й І.Большакову, які стали авторками «Букваря» для 1 класу та серії методичних розробок з мовної освіти. Серед класиків української лінгводидактики до проблем мовної освіти в Новій українській школі долучилися М.Вашуленко та О.Савченко. Значним є внесок учителів-практиків, які діляться своїм досвідом у вебінарах та у власних блогах (Т.Здравчева, Н.Флінта, С.Савченко та ін.).

Метою дослідження є опис та вивчення стану мовної освіти молодших школярів в умовах Нової української школи.

Задання, що підлягають меті дослідження:

- вивчити теоретичні основи мовної підготовки молодших школярів у контексті Нової української школи;

- описати компетентнісний підхід до навчання;
- проаналізувати шляхи діджиталізації мовної освіти;
- визначити педагогічні умови трансформації мовної освіти молодших школярів;
- дослідити стан мовної освіти молодших школярів в умовах Нової української школи.

Об'єкт дослідження: мовна підготовка молодших школярів.

Предметом дослідження визначено стан мовної освіти молодших школярів в умовах трансформації освітньої системи та переходу до Нової української школи.

Методи дослідження мають теоретично-прикладний характер і включають: системний аналіз педагогічної і навчально-методичної літератури, веб-ресурсів з проблеми дослідження; спостереження за навчальним процесом, діагностичний педагогічний експеримент, що складався з підготовчого та констатувального етапів, та включав анкетування вчителів та контрольні зрізи в учнів.

Практичне значення роботи полягає в тому, що його результати можуть бути використані вчителями початкових класів, а також студентами спеціальності «Початкова освіта» під час підготовки до занять, у період проходження навчальної практики.

Апробація. Результати дослідження обговорювалися на засіданнях кафедри філології та були висвітлені в статті «Трансформація мовної освіти молодших школярів у контексті Нової української школи», що надрукована в збірнику статей «Лінгводидактична підготовка та професійний розвиток сучасного вчителя початкової школи».

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТРАНСФОРМАЦІЇ МОВНОЇ ОСВІТИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

1.1. Мовна підготовка молодших школярів у контексті Нової української школи

Розвиток української державності, відродження національної свідомості, інтеграція в європейський освітній простір стали поштовхом для реформи освіти в Україні. Програма розвитку Нової української школи передбачала створення нового Державного стандарту загальної середньої освіти. 21 лютого 2018 року Кабінет Міністрів України ухвалив Державний стандарт початкової освіти, який ґрунтується на таких принципах:

1. Визнання того, що кожна дитина талановита. Забезпечення рівного доступу до освіти, заборона будь-яких форм дискримінації. Не допускатиметься відокремлення дітей на підставі попереднього відбору на індивідуальному, груповому та інституційному рівнях.

2. Цінність дитинства. Відповідність освітніх вимог віковим особливостям дитини, визнання прав дитини на навчання через діяльність, зокрема гру.

3. Радість пізнання. Організація пізнавального процесу, яка приносить радість учневі, обмеження обсягу домашніх завдань для збільшення часу на рухову активність і творчість дитини. Широке використання в освітньому процесі дослідницької та проєктної діяльності.

4. Розвиток вільної особистості. Замість «навченої безпорадності» – плекання самостійності та незалежного мислення. Підтримка з боку вчителя/вчительки розвиватиме у дітей самоповагу та впевненість у собі.

5. Здоров'я. Формування здорового способу життя і створення умов для фізичного і психоемоційного розвитку, що надзвичайно важливо для дітей молодшого шкільного віку.

6. Безпека. Створення атмосфери і взаємоповаги. Перетворення школи на безпечне місце, де немає насильства і цькування [29, с. 16-17].

За Концепцією Нової української школи освітній процес у початковій школі передбачає поділ на два цикли: I цикл – адаптаційно-ігровий, що включає 1-2 класи, і II цикл – основний припадає на 3-4 класи. На сучасному етапі в школі апробовано тільки адаптаційно-ігровий цикл.

Основні положення Нової української школи містять такі документи: Державний стандарт початкової освіти [10]; типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом О. Я. Савченко [37]; типова освітня програма початкової освіти, розроблена під керівництвом Р. Б. Шияна [37].

Зміст Державного стандарту початкової освіти реалізується у таких освітніх галузях: мовно-літературній, математичній, природничій, технологічній, інформатичній, соціальній і здоров'язбережувальній, громадянській та історичній, мистецькій та фізкультурній [10].

Розглянемо програму мовно-літературної галузі освіти. Вона представлена такими змістовими лініями: взаємодіємо усно, читаємо, взаємодіємо письмово, досліджуємо медіа, досліджуємо мовлення та театралізуємо.

Змістову лінію «Взаємодіємо усно» у програмі представлено системою блоків, у кожному з яких надано низку проблемних питань і групу очікуваних результатів.

Опис діяльності учнів: слухання розповіді учителя або однокласників; відповідь на питання вчителя в ході бесіди; діалог в парі; ігри на запам'ятовування імен; обговорення малюнків; створення розповіді за сюжетним малюнком; створення розповіді про події з власного життя; декламування улюблених віршів; сприймання на слух коротких віршів, загадок тощо; участь у сюжетно-рольовій-грі; обговорення сюжетно-рольової гри. [37, с.34]

Змістова лінія «Досліджуємо медіа» у першому класі представлена двома блоками.

Перший блок розглядає наступність із дошкільним дитячим досвідом у роботі з текстами культури, а саме медіатекстами. Учні вчитимуться висловлювати власні думки та почуття від переглянутих мультфільмів або світлин, коміксів тощо, а також виготовлятимуть листівки із поздоровленням або запрошенням. Обговорення світлин, мультфільмів, сюжетних малюнків або картин на даному етапі обмежується обміном враженнями (подобається/не подобається, про що нагадало, які почуття викликало тощо).

Другий блок продовжує роботу, яка розпочата на попередньому етапі навчання. Але тепер обговорення ускладнюється тим, що увага учнів обов'язково спрямовується на виявлення адресату й мети створення медіатексту. Адресат мається на увазі в самому широкому розумінні: дорослі чи діти; школярі чи дошкільнята; ті, які цікавляться спортом, чи ті, які цікавляться музикою, тощо. Мета створення медіатексту теж обговорюється дуже в широких межах: розважити, привернути увагу, навчити тощо. Предметом обговорення стає і реклама (етикетки на продуктах харчування, рекламні листівки, відеореклама, аудіореклама тощо). Учням тепер пропонується створювати не лише прості візуальні медіапродукти (світлини, листівки, колажі, рекламні листівки, афіши), а й аудіальні: наприклад, презентувати роботу групи, робити оголошення зі сцени тощо.

Змістова лінія «Театралізуємо» у першому класі представлена двома блоками. Ця змістова лінія реалізується через сценічну творчість учнів, яка розвиває здатність дитини до імпровізації і спрямована на:

- 1) удосконалення у володінні українською мовою;
- 2) усвідомлення різних комунікативних стратегій (словесні й несловесні засоби спілкування);
- 3) творчість (створення образу засобами експресії).

У першому півріччі 1-го класу важливо забезпечити наступність із дошкільням, а саме з сюжетно-рольовою грою, підтримати здатність до імпровізації, заохотити до сценічної творчості. Для того, щоб сценічна творчість поступово захопила учнів, їм з перших тижнів пропонується:

- 1) імпровізувати з репліками в ході сюжетно-рольової гри, щоб розвивати сюжет;
- 2) створювати образ (наприклад, пантоміма, гра-драматизація) на основі прослуханого (прочитаного) тексту;
- 3) ділитися власними враженнями від драматизації з позиції глядача, зосереджуючи увагу на тому, наскільки обрані інтонації відповідають ролі;
- 4) спостерігати, як інші виконують ту саму роль [37].

Обговорення сюжетно-рольових ігор або ігор-драматизацій, пантомім на даному етапі спрямовується на обмін позитивними враженнями (що сподобалось, про що нагадало, які почуття викликало). Учні створюють пантоміми, імпровізують з репліками у гри-драматизації, обговорюють драматизації з позиції глядача.

У другому півріччі 1-го класу продовжується робота зі створення, перегляду й обговорення пантомім, ігор-драматизацій, розпочата на попередньому етапі навчання. Але тепер з'являється сюжетно-рольова гра «в театр», яка вимагає вже підготовки до вистави (пошук театрального реквізиту, створення афіши, виготовлення квитків або запрошень, репетиції).

Така робота розгортається у вигляді проєктної діяльності окремої групи учнів. Кожна група після перегляду вистав інших груп ділиться своїми враженнями в малюнках, листах подяки.

Опис діяльності учнів: створення пантоміми; імпровізація з репліками в грі-драматизації; обговорення драматизації з позиції глядача; пошук (створення) театрального реквізиту; створення афіши; виготовлення квитків або запрошень; письмовий відгук на виставу.

Також інновацією змісту мовної освіти є те, що «знято фіксовану кількість годин на вивчення кожної теми, учителі самостійно визначатимуть їх, ураховуючи рівень підготовки класу. Уточнено перелік словникових слів: вилучено слова, що не є поширеними в мовленні молодших школярів, натомість додано нові, які набули широкого вжитку» [26, с.58].

Отже, вивчивши психолого-педагогічну та методичну літературу з теми дослідної роботи, і проаналізувавши нормативні документи Нової української школи, визначаємо особливостями мовної підготовки в умовах Нової української школи компетентністний підхід до навчання та діджиталізацію освіти, що розглянемо детальніше у наступних розділах.

1.2. Компетентністний підхід до навчання

Завдання і цілі освітньої діяльності повністю переосмислюються на сучасному етапі розвитку суспільства. Упровадження компетентнісного підходу стало однією з провідних тенденцій, що покликана більш систематично та змістовно розглядати завдання освіти та поставлені результати. «Прийняття Закону України «Про освіту» у вересні 2017 року є очікуваним результатом розбудови національного суспільства. Освітня реформа передбачає, що головною метою навчання стане оволодіння учнями певним набором компетентностей – необхідних для успішної

самореалізації в суспільстві динамічних комбінацій знань, умінь і цінностей» [26, с.57].

«Посилення уваги до поняття «компетентність» у шкільній практиці обумовлене рекомендаціями Ради Європи, що стосуються відновлення освіти, її наближення до замовлення соціуму. Школа, учитель, батьки мають забезпечити духовний розвиток і саморозвиток особистості, навчити вихованців творити себе і своє життя» [38]. Поняття «компетентність» було запропоновано американським лінгвістом Натаніелом Хомським, який один з перших запропонував визначити поняття «володіння мовою».

Сьогодні спеціальною метою навчання української мови в початковій школі визнається формування комунікативної, культурознавчої, соціальної і громадянської компетентностей учнів. Введення цих понять в обіг лінгводидактики не випадковий. Вони знаходяться в руслі компетентнісного підходу, визнаного сьогодні одним з принципів трансформації української освітньої системи.

Аналіз науково-методичної літератури з проблеми модернізації освіти показує, що в якості основних одиниць оновлення змісту освіти розглядаються компетентності та компетенції.

Як показав цілісний аналіз трактувань понять компетентність і компетенція в різних словниках, енциклопедіях та інших джерелах, незважаючи на наявні різні тлумачення, все ж всі визначення зводяться до наступного: компетенція – коло питань, в яких дана особа володіє знаннями, вміннями, навичками, особистісним досвідом, компетентність – володіння компетенціями, тобто інтеграційна особистісна характеристика, що включає володіння суб'єктом знаннями, вміннями, способами діяльності, готовністю ефективно діяти в ситуації невизначеності.

У сучасній педагогічній науці зустрічаються ряд досить близьких за своїм змістом термінів – «громадянська компетентність», «громадянська

компетенція», «компетенції громадянськості», «компетенція громадянина». Ми вважаємо, що громадянська компетентність особистості як мета громадянської освіти включає в себе сукупність здібностей, що дозволяють активно, відповідально й ефективно реалізовувати весь комплекс громадянських прав і обов'язків у демократичному суспільстві.

В основу оновленого змісту освіти будуть покладені «ключові компетентності», які розглядаються як конкретизовані цілі освіти. Затвердження названих понять обумовлено досягненнями сучасної психологічної та лінгвістичної науки: теорії мовної діяльності, комунікативної лінгвістики, що досліджує загальні закономірності мовного спілкування і функціонування мовних одиниць у реальних актах спілкування; когнітивної лінгвістики, що пропонує системний опис і пояснення механізмів засвоєння мови.

Введення поняття «компетентність» у методичку навчання української мови в школі пов'язано з пошуками більш точного, чіткого визначення цілей навчання, з виявленням рівнів володіння мовою. Під компетентністю в умовах Нової української школи розуміють «якості, набуті завдяки проживанню ситуацій, рефлексії досвіду» [13, с.6] Це складне, багатокомпонентне поняття. До структури компетентності входять: знання, уміння, навички, здібності, стереотипи поведінки, зусилля.

У 2017 році Міністерством освіти й науки України було розроблено концепцію Нової української школи, у якій було зазначено ключові компетентності, необхідні для формування особистості школяра в сучасних умовах. «Під ключовими маються на увазі найуніверсальніші за характером і ступенем застосування компетентності, що формуються в межах кожного навчального предмета: по суті, ключові компетентності – це компетентності надпредметні» [13, с.9].

У глосарії освітнього проекту EdEra зазначено, що до ключових компетентностей належать:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити

професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів з розумінням важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання протягом життя, що передбачає опанування вміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають:

- спроможність діяти як відповідальний громадянин та брати повноцінну участь у громадському та суспільному житті, зокрема школи та класу, спираючись на розуміння соціальних, економічних і політичних понять та сталого розвитку, критичне оцінювання основних подій національної, європейської та світової історії, а також повагу до прав людини та верховенства права, цінування культурного розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України;

- виявлення поваги до інших та толерантності, вміння конструктивно співпрацювати, співчувати та діяти в конфліктних ситуаціях, зокрема

пов'язаних з різними проявами дискримінації. Дбайливе ставлення до особистого, соціального і фізичного добробуту та здоров'я, дотримання здорового способу життя; розуміння правил поведінки і спілкування, що є загальноприйнятими в різних спільнотах і середовищах, спроможність діяти в умовах невизначеності та багатозадачності;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень [8].

Компетентності мають стати для школяра зразком для дії, прикладом для опанування. Під час навчання у школі в учня формуються лише компоненти ключових компетентностей. «Науковці європейських країн вважають, що набуття молоддю знань, умінь і навичок, спрямоване на вдосконалення їхньої компетентності, сприяє інтелектуальному й культурному розвитку особистості, формуванню в дітях здатності швидко реагувати на запити часу. Саме тому важливим є усвідомлення самого поняття компетентності: розуміння, які саме компетентності та в який спосіб необхідно формувати, що саме має бути результатом навчання» [13, с.9].

Отже, компетентнісний підхід до навчання в умовах Нової української школи має забезпечувати «життеорієнтовану» освіту, спрямовану на вирішення завдань, що виникають під час будь-якої діяльності людини.

1.3. Діджиталізація мовної освіти

Відмінною рисою нашої епохи є перехід до нового стану суспільства, яке характеризується підвищенням ролі інформаційних процесів. Інформація, її ресурси, що постійно оновлюються, відіграють домінуючу роль в сучасному житті. Медіаграмотність допомагає людині активно використовувати можливості інформаційного поля телебачення, радіо, відео, кінематографа, преси та Інтернету. «Медіа» - (грец. – це середина або посередник). Сучасне значення «медіа» – це засіб, через який опосередковано здійснюється комунікація між людьми. Фотографія та кінематограф, радіо та телебачення, мобільний зв'язок, комп'ютер, Інтернет тощо – все це медіазасоби» [40, с. 47]. Інформаційно-комунікаційні технології є одним з найбільш важливих факторів, що впливають на формування суспільства двадцять першого століття. Інформаційні технології є комплексом методів, способів і засобів, що забезпечують зберігання, обробку, передачу та відображення інформації. Їх революційний вплив стосується способу життя людей і звичайно, в першу чергу, освіти. Спираючись на думки одного з найбільш авторитетних учених у галузі медіаосвіти професора Ліверпульського університету Лена Мастермана, який наголошує, що «медіаосвіта відбувається протягом усього життя людини, і це не тільки процес оцінки медіапродуктів, а сукупність певних послідовних дій, спрямованих на дослідження різноманітних творів медіакультури, метою чого є не просто критичне розуміння, а «критична автономія», тобто здатність людини до самостійного критичного судження про медіатекст» [25, с.123]. Використання медіатехнологій на уроках української мови може допомогти подолати формалізм, зацікавити в освітньому процесі, створити умови для ефективної взаємодії.

Також, на думку Л. Мастермана, медіаосвіта «орієнтується на навчання у колективі, переважно у групах, що також є дуже важливим у сучасному навчальному процесі» [25].

Упровадження медіатехнологій у навчально-виховний процес школи має на меті:

- сформувати медіаімунітет особистості;
- сприяти формуванню свідомого мислення, що забезпечить критичне користування Інтернетом;
- розвивати медіаторчість особистості спеціалізованими медіазасобами.

Виходячи зі сказаного, можна зробити висновок про те, що процес інформатизації освіти повинен бути забезпечений методологією і практикою розробки та оптимального використання інформаційних технологій, орієнтованих на реалізацію психолого-педагогічних цілей навчання. «Комп'ютер істотно змінює методи навчальної роботи завдяки тому, що має можливість показати явища в їх розвитку, динаміці, повідомляти навчальну інформацію певними дозами та керувати індивідуальним процесом засвоєння знань» [25].

У парадигмі освіти відбувається переосмислення специфіки і змісту всіх пізнавальних процесів: сприйняття, уваги, уяви, пам'яті, мислення, мовлення. Виступаючи найважливішими компонентами будь-якої людської діяльності, пізнавальні процеси розвиваються в діяльності, і самі є особливі види діяльності, у формуванні яких значну роль набуває використання сучасних засобів і методів навчання. Сучасні діти із задоволенням засвоюють досягнення сучасної техніки. Як правило, це відбувається в процесі улюбленої діяльності дітей – гри, у сучасному світі - навіть комп'ютерної. Комп'ютерні ігри – це «ігрові програми для персональних комп'ютерів, що мають навчальний і розвиваючий характер» [25, с.116].

Перша комп'ютерна гра з'явилася в 1961 році і називалася SpaceWar (Космічна війна). Ця подія залишилася майже нікому не відомою, тому що в зазначений час комп'ютери були надто дорогими, щоб використовувати їх для гри. Жанр першої в світі комп'ютерної гри -

аркада, назва якої походить від архітектурної деталі – критого коридорчика, де зазвичай розташовувалися гральні автомати, які з'явилися через 10 років після створення SpaceWar. У 1971 році Нолан Башнелл розробив і почав продавати першу комерційну аркадну гру: Computer Space (Комп'ютерний Космос). У 1972 році Нолан випустив гру, яка ознаменувала власне еру комерційних ігор, знаменитий Pong, в якій дві тарілочки, що керуються гравцями, відбивають м'ячик. У середині сімдесятих років двадцятого століття група розробників на чолі з Вільямом Кроутером розробила гру Adventure (Пригода), поклавши початок adventuregame (пригодницьким іграм). У 1977 році була випущена перша елементарна ігрова приставка з декількома іграми. Початок вісімдесятих засвідчив, що прийшов час комп'ютерних ігор: компанія Phillips випускає гру Intellivision з кращою графікою; фірма Namco створює гру Pac-Man, що дожила і до наших практично днів без змін і була внесена до Книги рекордів Гіннеса. Потім комп'ютери ставали більш потужними, ігри красивішими й приблизно з 1987 року стали з'являтися ігри, схожі на сьогоденні. Одні ігри нагадують традиційні кіноблокбастери, інші не тільки схожі на мультфільми, але й по суті ними і є, лише з додаванням деякої інтерактивності, треті являють собою ігри-головоломки.

На думку дослідників, комп'ютерні ігри є найбільш поширеним програмним продуктом, що в повній мірі використовує переваги технології мультимедіа: графіку з високою роздільною здатністю, анімацію, звуковий і голосовий супровід, які присутні практично у всіх сучасних іграх.

Кольоровість і яскравість оформлення, швидкість використання, можливість безпосередньо управляти процесом під час гри все більше й більше привертають увагу нового покоління.

Іноді комп'ютер стає єдиним другом дитини, з яким не хочеться розлучатися і виходити з віртуального світу. Фахівці з інформаційних

технологій, висловлюючи думку про появу «віртуальної спільноти людей», в якій існують свої віртуальні міста, своє віртуальна життя, свій віртуальний світ, застерігають: інформація, одержана дитиною з екрану, усвідомлюється нею як істинна, має надзвичайну силу навіювання і наслідування, що в свою чергу викликає побоювання за незміцнілу дитячу психіку.

Вплив комп'ютера незаперечний і сильний, але тут слід зазначити, що є як негативні, так і позитивні сторони такого впливу.

Негативні наслідки впливу можуть бути такі:

1) відбуваються зміни в системі цінностей. Живе, людське, безпосереднє спілкування поступається місцем технократичному, опосередкованому;

2) екран за допомогою оптичних ефектів, кліпових та інших прийомів трансформує традиційну дитячу картину світу в іншу (віртуальну) реальність, занурюючи дитину в особливі стани свідомості;

3) екран стає творцем нових етичних норм, нової моралі. Діти опиняються відчужені від літературної і від національної культурної спадщини;

4) комп'ютерні ігри сприяють розпалюванню згубних пристрастей: наживи, агресії, нездорового азарту.

Не можна заперечувати негативного впливу комп'ютера на розвиток психіки дитини, але не можна і погоджуватися з тим, що є тільки негативні сторони, тому що завдяки комп'ютерному впливу:

- розширюється кругозір дітей;
- формується здатність вміння думати;
- розвивається інформатична компетентність.

Таким чином, можливості комп'ютерних ігор дозволяють виділити і позитивні моменти, а саме:

1) наявність розвивальних ігор, які навчають читати, допомагають вивчати мову, розвивають пам'ять і увагу;

2) дитячі розважальні ігри - «квести», в яких діють герої мультиплікаційних фільмів: сенс таких ігор зводиться до досягнення мети шляхом вирішення логічних і творчих завдань, що розвиває логічне мислення і творчі здібності;

3) комп'ютер є зручним інструментом для вирішення творчих завдань і надає для цього великі можливості. Наприклад, програми «LogoMirax» і «Amazing Animation» вводять дітей у світ комп'ютерної графіки, дозволяють їм створити й «оживити» свій власний світ.

Комп'ютерні ігри виявляються більш привабливим заняттям, ніж читання книг, перегляд кіно-, теле- і відеопродукції, так як їх перевага полягає в інтерактивності: ігри втягують у спільну діяльність, гравець перестає бути пасивним спостерігачем, він активно впливає на поточні події. За влучним зауваженням В.Ф. Сухіної, «людина одночасно виступає і як об'єкт, який відчуває на собі вплив технічних засобів, і як суб'єкт, який виступає головною продуктивною силою і носієм певних суспільних відносин» [35, с.45].

На сучасному етапі розвитку суспільства у зв'язку з появою нових інформаційних технологій і, відповідно, з появою нових можливостей і засобів навчання (інтерактивна дошка, комп'ютери, ноутбуки, планшети та інші електронні пристрої), з'являються і нові комп'ютерні ігри – як розважальні, так і навчальні.

Сьогодні комп'ютерна гра перетворюється з джерела розваг в носія культури, створюючи нові можливості в плані сприйняття і розуміння інформації, а також можливості оперування цією інформацією. З огляду на цей факт, необхідно глибше вивчати можливості комп'ютерних ігор для навчання і виховання дитини.

Вітчизняна освітня школа завжди була апоцентрічна, вважаючи важливим не просто навчання, а навчання розвивальне й особистісно орієнтоване.

Трансформація мовної освіти молодших школярів у Новій українській школі на основі сучасних інформаційних технологій реалізує принципи особистісно орієнтованої освіти. Мета сучасної освіти не стільки в знанні, скільки в розумінні. На перший план все частіше стали висувати вміння діяти, здобувати знання спільно з учителем, з іншими дітьми, у спільній пізнавальній діяльності, що підвищує роль діалогу, безпосереднього живого спілкування в навчанні.

Комп'ютерні технології, а саме, комп'ютерні ігри, забезпечуючи самостійну пізнавальну діяльність і залучаючи учнів в комунікативну діяльність, мають високий навчальний і розвивальний потенціал.

Переваги комп'ютерних ігор як дидактичного засобу пов'язують, перш за все, з підвищенням мотивації до діяльності, а також з ускладненням і різноманітністю самостійної діяльності дитини. В умовах комп'ютерної гри значення набуває вміння планувати свої дії, передбачати їх результат; діти маніпулюють руками, натискаючи пальцями клавіші, що потребує посиленої концентрації уваги і спеціальних навичок, й одночасно спостерігають за зображеними на екрані змінюваними предметами й явищами. Іноді результат натискання на кнопку клавіатури відображається не відразу й може виявитися в складній формі, опосередковано, призводячи до ланцюгової реакції подій на екрані. Створюється принципово новий зв'язок між ручними діями дитини і їх результатом. Саме цей момент потужно впливає на загальний психічний розвиток дітей, формує у них нову позицію щодо пізнання і змін навколишнього світу. Дитина не тільки хоче пізнавати навколишній світ, а й зрозуміти його. Розуміння забезпечується таким пізнавальним психічним процесом, як мислення, яке нерозривно пов'язане з мовленням. Вираз думки в розгорнутій словесній формі сприяє успіху розумової діяльності. З розвитком мислення пов'язане виникнення таких важливих новоутворень, як аналіз, внутрішній план дій, рефлексія, і, таким чином, розвиток особистості.

У процесі оволодіння комп'ютером у дітей з'являється новий напрям спілкування – вони активно обговорюють комп'ютерні ігри, свої досягнення і невдачі при виконанні важких завдань. Значно збільшується словник дитини, особливо хлопців, які легко й із задоволенням опановують нову термінологію. Усе це сприяє розвитку мовлення учнів, значно підвищує рівень довільності й усвідомленості дій. Успіхи в комп'ютерних іграх дозволяють дітям значно підвищувати свій рейтинг серед однолітків і навіть виходити в лідери. Усе це в цілому сприяє виникненню емоційного комфорту, почуття більш повноцінного життя, що важливо для розвитку особистості й формування культури мовленнєвої поведінки дитини.

Упровадження в мовну освіту використання комп'ютерних освітніх програм опосередковує участь в освітньому процесі педагогів і програмістів-розробників навчальних програм, кардинально змінюючи характер взаємодії вчителя й учня.

Школа, навчаючи учня, працює, перш за все, зі знаннями та інформацією, а інформаційні технології ідеально сприяють тому, щоб, органічно вписавшись у процеси передачі знань, підвищити ефективність викладання. На традиційному уроці з'являється можливість використання електронних дидактичних засобів навчання, комп'ютерів і комп'ютерних мереж (технічного забезпечення навчального процесу).

Виділимо ряд переваг, які мають комп'ютерні технології, у порівнянні з традиційними навчальними засобами. Комп'ютерні технології:

- забезпечують інтерактивний характер діяльності школярів;
- дозволяють реалізувати анімаційне моделювання й активне сприйняття навчального матеріалу;
- надають можливість структурувати матеріал таким чином, щоб його можна було доповнити новою інформацією;

- дозволяють учню контролювати процес засвоєння знань за допомогою тестів;
- дозволяють при розробці практичних модулів використовувати різні методи навчання: метод інтерактивності, метод проєктів, метод самоконтролю, метод моделювання та інші.

Інформатизація процесу навчання в класі дозволяє перетворити традиційний урок в захоплююче, насичене й змістовне заняття, концентрувати увагу учнів на вивченні предмета і піднести їх активність на уроках.

У теперешній час усвідомлюється необхідність дидактичного розгляду абсолютно нових питань, які раніше не поставали в теорії засобів навчання. Наприклад, введення в дидактичний лексикон нових понять, що описують структурні елементи електронних дидактичних засобів навчання. Маючи справу з паперовим підручником, ми уявляємо, що його структурними одиницями є тексти (основний, додатковий, пояснювальний) та позатекстові компоненти (апарат організації засвоєння, ілюстративний матеріал, апарат орієнтування). В електронних мультимедійних засобах навчання «текст» як носій навчального матеріалу розуміється вже в широкому значенні, це не тільки письмовий вербальний текст, а й відеофрагмент, анімована схема, модель. З'являється поняття «креалізований текст» – складне текстове утворення, у якому поєднуються вербальні (тобто словесні) та невербальні (що належать до інших знакових систем) елементи. Вони створюють певну візуальну смислову єдність, що комплексно впливає на реципієнта. Тобто «це структура змішаного типу, у якій з метою створити якомога кращі вимоги для розуміння тексту представлені вербальні та візуальні засоби передачі інформації» [14].

До креалізованих текстів, що можна використовувати під час мовної освіти молодших школярів, належать:

- комікси (та їх японські аналоги – манги);

- трейлери – короткі ролики, що рекламують новинки кіно, книги, події;
- постер – художньо оформлений плакат;
- буклети, брошури;
- фотоколажі;
- логотипи [15].

Такі видив креолізованого тексту дають можливість представляти різноманітні оповідання, казки, що робить їх доступнішими для сприйняття молодшими школярами, які тільки-но навчаються читати та забезпечує їх інтерес до уроків української мови [15].

Ця медіапродукція має унікальну можливість підвищувати інформаційну щільність викладу за рахунок прискореної подачі інформації, тому видозмінюється їх дидактична функція – це вже не ілюстративний матеріал (хоча і він теж), а найважливіше джерело інформації й об'єкт для спостережень. Таким чином, висока інформативність креолізованого тексту й одночасний вплив на праву й ліву півкулі першокласників сприяють їх комплексному розвитку мовлення, образного й логічного мислення.

Збірники електронних дидактичних завдань і вправ, інтерактивні комп'ютерні ігри можна виділити як безпосередньо дидактичний матеріал, призначений для використання на заняттях.

Даний тип посібників може використовуватися на уроках з різних предметів. Функції даного типу посібника полягають не тільки в розвитку різного роду умінь, а й у залученні учнів, виховання інтересу до предмета, привнесення елементів цікавості. Більш докладно зупинимося на інтерактивних комп'ютерних іграх, серед яких виділяють розважальні, розвиваючі і навчальні.

Дидактичні інтерактивні ігри засновані на матеріалі навчального предмета. Інтерактивність гри забезпечується можливістю самостійно задавати початковий набір зовнішніх умов і в режимі реального часу

спостерігати за тим, як змінюється поведінка об'єкта у відповідь на зміну цих умов. Основна дидактична функція такої гри – узагальнення, систематизація навчального матеріалу, застосування теоретичних знань на практиці і формування предметних умінь, індивідуалізація навчання.

Мультимедійні технології можуть забезпечувати інтерактивний режим, що дозволяє характеризувати їх як посередника між двома суб'єктами (електронна пошта, чати, ігри в Інтернеті).

Дидактичні можливості в даному випадку різноманітні: складання текстів в епістолярному жанрі, поздоровлень, їх оформленні, складання діалогів, придумування мовленнєвих ситуацій і їх інсценізація.

Мультимедійні технології надають можливості і для використання наочних засобів навчання (таблиці, схеми, ілюстрації, фільми та ін.).

Традиційні наочні засоби навчання детально розглянуті в роботах відомих вчених Л.М. Зельманова, Л.В. Занкова та ін. Комп'ютерні технології, на відміну від традиційних, мають свої особливості: більш яскраве і барвисте цифрове оформлення, можливість керувати зображенням (пересувати окремі фрагменти, прибирати, додавати, збільшувати або зменшувати темп і обсяг подачі інформації та ін.).

Методичні прийоми роботи з наочними засобами навчання: складання усних і письмових діалогів, розігрування сценок, зображених на екрані, озвучування ролей, продовження розповіді.

Отже, новітні засоби навчання – електронний підручник, електронна енциклопедія, інтерактивна дошка, тренажер, репетитор, інтерактивні комп'ютерні ігри можуть органічно поєднуватися з традиційними засобами навчання і не руйнувати урок як організаційну форму. Учитель відбирає навчальний матеріал (тексти, завдання), доповнює його новими технологіями відповідно до особливостей класу, вибирає методи навчання на даному уроці. Процес навчання будується за тією же структурою, як і традиційний урок: урок пояснення нового матеріалу, закріплення, контролю, комбінований урок.

Використовуються ті ж методи навчання: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, частково-пошуковий тощо. Але у таких уроків з'являються нові можливості: у вчителя зникає необхідність бути єдиним джерелом знань, усе частіше педагог виступає ініціатором проблемних питань, організатором самостійної роботи учнів і обговорення її результатів, консультантом, що допомагає подолати поточні труднощі при роботі з новітніми засобами навчання.

РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА РІВНЯ МОВНОЇ ОСВІТИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

2. 1. Педагогічні умови трансформації мовної освіти молодших школярів

Складний і багатогранний процес, що впроваджується на основі загальнодидактичних принципів і закономірностей освітньої роботи покладено в основу розвитку навчально-пізнавальної активності молодших школярів.

Завдання трансформації освіти на уроках мови зокрема вимагає такого забезпечення креативного освітнього процесу, за яким він відповідав би сучасним вимогам, стимулював у школярів критичне мислення, формував логіко-пізнавальні потреби, виховував інтерес до навчання та прогресивні моральні та емоційні якості особистості, розвивав інтелектуальні можливості школярів, озброюював їх освітніми компетентностями.

І. Розвиток пізнавального інтересу на уроках української мови

Умови реалізації:

- зміст навчання постійно удосконалюється;
- школяри залучаються до різноманітних організаційних форм роботи;
- учні навчаються різноманітним прийомам пізнавальної роботи й методам інтенсивного креативного мислення;
- розвиваються позитивні інтелектуальні та емоційно-вольові якості особистості.

Педагогічні дії:

– ввести в освітньо-виховий процес поряд з традиційними основними методами навчання за підручниками додатково розроблені завдання за допомогою освітніх інтернет- та медіаресурсів, виконання яких спрямовано стимулювати навчально-пізнавальний інтерес учнів до навчання;

– ефективно використовувати в процесі навчання «цікаву граматику» та кращі зразки фольклорних творів для дітей;

– правильно комплектувати однорідні та різнорідні тимчасові й постійні учнівські групи з метою організації ефективної групової роботи;

– максимально використовувати міжпредметні знання для формування цілісних уявлень про світ на уроках української і англійської мови, читання, математики, «Я досліджую світ»);

– послідовно виконувати завдання, спрямовані на розвиток креативності учнів як необхідної умови розвитку пізнавальної активності й пізнавального інтересу (римування, складання віршів, потішок, творів, казок, ребусів, кросвордів, загадок тощо);

– виховувати в учнів внутрішнє бажання, потяг до аналізу навчального матеріалу, аргументованого доведення правильності своїх тверджень;

– учитель має добирати доступні завдання, спрямовані на формування освітніх компетентностей;

– організовувати самостійне опрацювання дітьми нового навчального матеріалу за наданою опорою з використанням відомих способів інтелектуальної дії;

– заохочувати учнів за допомогою призначення їх учителями або тимчасовими консультантами, виявляти неофіційних лідерів (позитивних) та сприяти їхньому утвердженню в колективі;

– призначати групи «контролерів» з метою оцінювання знань учнів за умови введення в освітній процес операційної карти з необхідними

методичними порадами для учнів ефективних способів оцінки знань за 12-бальною системою та вербальними оцінюванням.

II. Задоволення внутрішньої пізнавальної потреби учнів

Умови реалізації:

- систематично сприяти формуванню в учнів пізнавальної мотивації та інтересу до навчання;
- розвивати позитивні інтелектуальні почуття (задоволення від розв'язання інтелектуальних завдань, почуття успіху та перемоги);
- об'єктивно оцінювати знання, уміння й навички у результаті виконання роботи з поступовим ускладненням завдань;
- систематично працювати над розвитком культури мовлення, збагаченням активного словника дитини;
- постійно поєднувати раціональне й емоційне в освітньому процесі;
- забезпечувати в класі позитивний емоційний настрій.

Педагогічні дії:

- проводити уроки на високому методичному й науковому рівнях (використовувати методи і прийоми, що забезпечують формування критичного мислення і вимагають активний розумовий пошук, розвивають уміння виділяти головне, порівнювати, робити логічні висновки, встановлювати зв'язки між мовними явищами);
- створювати навчальні ситуації, що продукують бажання учнів спілкуватися (створення мовленнєвих ситуацій, розповідь з відкритою кінцівкою, діалогічні бесіди тощо);
- здійснювати академічне оцінювання навчальної діяльності школярів диференційовано, з урахуванням їх індивідуальних особливостей, психологічної самооцінки учня; успішності за іншими предметами, що вивчаються школярами;
- проводити на уроці або під час ранкових зустрічей «інформаційних п'ятихвилинок», відповідаючи на питання «Що?», «Звідки?», «Чому?».

III. Стимулювання в дітей морально-емоційного прояву

Умови реалізації:

- виховувати морально-етичні якості особистості, почуття патріотизму та відповідальності учня;
- формувати розуміння особистої і суспільної значущості успішного навчання;
- систематично залучати учнів до виконання самостійних завдань;
- акцентувати увагу на виховному й розвивальному аспектах освітньої діяльності;
- виховувати прагнення до високих показників навчальної діяльності в учнів, до бажання поділитися знаннями, досвідом, пізнати слово.

Педагогічні дії:

- використовувати матеріали, спрямовані на вивчення творів української класики літератури;
- запроваджувати зошити – «питальники», зошити – «анкети», зошити – «накопичення», зошити з тематичними записами тощо;
- проводити тематичні виховні хвилинки патріотичного спрямування, наприклад: «Таємнича Україна», «Стежками запорожців»;
- проводити уроки з колективним оглядом знань з питань розуміння етимології слів української мови, значення імен, походження прізвищ.

IV. Удосконалення навчальних можливостей учнів початкових класів

Умови реалізації:

- забезпечення нормального психічного й фізичного розвитку учнів;
- психологічно адаптувати учнів до навчальної діяльності;
- урахування опорних знань, умінь і навичок;
- урахування особливостей сімейного оточення, мовленнєвого середовища, здібностей, сконцентрованості уваги, навичок спілкування, сміливості, гнучкості мислення, розвитку уяви та фантазії, елементів креативності, самостійності, вольових якостей та сформованості пізнавальних мотивів.

Педагогічні дії:

– виявляти індивідуальні особливості кожного учня (за допомогою співбесід, бесід з батьками, однокласниками, шляхом безпосереднього спостереження за учнем);

– вивчати шляхи досягнення в учнів позитивного ставлення до різних видів освітньої діяльності (практичної, теоретичної, пов'язаної з деталізацією, синтетичної, аналітичної, узагальнюючої, репродуктивної, творчої тощо);

– виявляти в школярів інтерес до вивчення окремих предметів, видів знань і здібностей (ораторських, організаторських, комунікативних) незалежно від змісту шкільного предмету;

– спостерігати за можливостями учня змушувати себе працювати самостійно, не сподіваючись на постійну допомогу учителя, однокласників, батьків, умінням доводити розпочату справу до кінця; здатністю аргументовано відстоювати свою думку або доходити до компромісу;

– організовувати на уроці групову пізнавальну діяльність з метою забезпечення навчального спілкування та формування дружніх відносин у колективі;

– створювати позитивну атмосферу в класі, завдяки увазі вчителя до кожного учня, виражати абсолютну повагу до всіх школярів, толерантне відношення до дітей з особливими потребами, підтримувати школярів, які виявляють сумлінне ставлення до навчальних та громадських обов'язків, наполегливість, особливо тих, хто малопомітний у класному колективі.

V. Висока організація і вміле керівництво учителем***пізнавальною діяльністю учнів*****Умови реалізації:**

– готовність вчителя працювати з молодшими школярами;

- підтримання творчої атмосфери; прагнення учителів початкової школи удосконалювати свій кваліфікаційний та культурний рівень, ерудованість, професійну майстерність;

- систематично проводити планові методичні семінари задля ознайомлення педагогічних працівників з найактуальнішими доробками у галузі педагогічних досліджень з питань розвитку пізнавальної активності учнів початкових класів;

- регулярно надавати допомогу з боку адміністрації школи на шляху пошуку розв'язання проблем, що виникають у педагогічного персоналу;

- своєчасно підвищувати учителями свою кваліфікацію;

- створювати методичні кабінети, забезпечені у достатній кількості наочними посібниками, літературою, дидактичними матеріалами, технічними засобами для успішного здійснення учителями освітнього процесу відповідно до вимог і цілей концепції Нової української школи;

- тісний творчий зв'язок викладачів педагогічних вишів.

Педагогічні дії:

- дотримання вимог Державного стандарту початкової освіти, програм закладів середньої загальної освіти (1-4 класи);

- прояв педагогічної культури вчителя й уміння володіти собою (жести, постава, інтонації, культура спілкування тощо);

- оптимально поєднувати освітні методи й прийоми для найкращого розкриття навчального змісту учням;

- навчати школярів керувати своєю пізнавальною діяльністю, саморегуляцією та самоконтролем;

- цілеспрямовано використовувати на українській мові й літературного читання мультимедійних засобів навчання, проблемних ситуацій, логіко-пізнавальних завдань, алгоритмізації;

- здійснювати індивідуальний особистісно орієнтований підхід до кожного учня в процесі вивчення української мови, використовуючи різнорівневі диференційовані завдання;

- надавати творчого характеру навчальній діяльності;
- керувати самостійною пізнавальною діяльністю молодших школярів.

З метою стимулювання пізнавальної діяльності учнів, спрямованої на засвоєння навчального матеріалу, виховання любові до українського слова, своєї Батьківщини, власного родоводу, розширення кругозору, доречно до основного змісту навчання, представленого у шкільних підручниках з української мови, використовувати додаткові вправи з використанням мультимедійних технологій (див. додаток Б), а також уривки з цікавих українських дитячих творів, зміст яких будуть опрацьовувати молодші школярі з високим постійним інтересом.

2.2. Вивчення стану мовної освіти молодших школярів в умовах Нової української школи

З метою перевірки стану мовної освіти в умовах Нової української школи було здійснено педагогічний експеримент на базі Херсонського закладу загальної середньої освіти №52. Метою експерименту було з'ясування актуального стану мовної освіти учнів 1-2 класів (в умовах Нової української школи). Діагностичний етап здійснено протягом 2019 - 2020 р.р. та складався з підготовчого та констатувального етапів. На зазначених етапах дослідно-експериментальної роботи взяли участь 18 учителів початкової школи та 68 учнів початкової школи. Педагогічному експерименту передувало опитування вчителів початкової школи, метою якого було визначення проблем, що виникають під час запровадження реформ Нової української школи (див. додаток А).

За допомогою анкетування було виявлено, що 23 % респондентів вважають задовільним стан сучасної вітчизняної системи освіти; 36;% – хорошим; 41% – високим. Учителі по-різному висловлюють своє ставлення до впровадження освітньої реформи за концепцією Нової

української школи. 64% вважають, що вона є необхідною, 15% не знають, до яких результатів призведе зазначена трансформація системи освіти; 21% опитаних учителів не підтримують запропонованих змін і інновацій.

Щодо ефективності мовної підготовки в умовах Нової української школи, то 62% респондентів сподіваються на зростання результатів завдяки підсиленню мотивації учнів; 18% висловили помірне ставлення до майбутніх змін та 20% ставляться песимістично до успішності проведення реформи освіти в школі та мовної підготовки учнів. При цьому якість підготовки у закладі загальної середньої освіти оцінюють високо – 37%, на достатньому рівні – 44%, задовільною, але такою, що треба вдосконалювати – 19%.

Позитивним, на нашу думку, є те, що всі учителі стовідсотково вважають, що в їхньому навчальному закладі відбуваються поліпшення умов для здобуття сучасної якісної загальної підготовки. Цікавими виявилися відповіді на питання щодо напряму підвищення професійного рівня учителів. 32% вважають необхідним ознайомитися з вимогами роботи в умовах Нової української школи, 43% хочуть підсилити свою інформатичну компетентність; 23% вважають необхідним підвищити свою професійну компетентність і всього 2% не вбачають необхідності у підвищенні власного професійного рівня. Також анкетування показало, що не всі опитувані можуть виокремити педагогічні умови трансформації мовної підготовки у початковій школі.

Після проведенного анкетування можна зробити висновки, що мультимедійні технології використовуються у початковій школі, проте не всіма вчителями, та не на всіх уроках української мови та літературного читання. Щодо ефективності таких технологій, то 60 % вчителів зазначають, що вона залежить від поставлених цілей самим учителем. 28% опитуваних зазначали, що мають страх перед інноваційними мультимедійними технологіями, а 12% – не виявляють бажання у застосуванні нових технологій, надаючи перевагу традиційним методам

навчання. Також, половина опитаних учителів зазначили, що мають труднощі у використанні нових мультимедійних технологій.

Отже, за результатами анкетування можна зробити висновки, що вчителі в цілому позитивно ставляться до інновацій в мовній підготовці молодших школярів, проте є деякі побоювання щодо їх перспектив. Також третина вчителів відчувають необхідність у методичній підтримці та підвищенні власної педагогічної компетентності.

Основним завданням підготовчого етапу експерименту було обґрунтування педагогічних умов трансформації мовної підготовки в контексті Нової української школи.

У педагогічній науці під умовами найчастіше розуміють фактори, обставини, сукупність заходів, від яких залежить ефективність функціонування педагогічної системи. Сучасна дидактика трактує поняття «умова» як сукупність чинників, компонентів навчального процесу, які забезпечують успішність навчання. Отже, під педагогічними умовами розуміємо систему обставин, засобів і заходів, які забезпечують ефективність планування, організації, здійснення та контролю за навчальною діяльністю учнів початкових класів. Провідні педагоги вважають, що педагогічні умови активізують навчальну діяльність молодших школярів, водночас забезпечують підвищення ефективності освітнього процесу та його оптимізації. На думку вчителів-методистів, «педагогічні умови у своїй будові мають відображати зміст та структуру педагогічних технологій чи педагогічних моделей; завдяки педагогічним умовам реалізуються компоненти цих навчальних технологій чи моделей» [30, с.4].

Нами було визначено, що такими умовами є: розвиток пізнавального інтересу в процесі навчання; задоволення внутрішньої пізнавальної потреби учнів; стимулювання в дітей морально-емоційного прояву; удосконалення навчальних можливостей учнів початкових класів;

висока організація і вмiле керiвництво учителем пiзнавальною дiяльнiстю учнiв.

У контекстi нашого дослiдження важливо зазначити, що ефективнiсть використання сучасних педагогiчних технологiї залежить вiд декiлькох чинникiв, зокрема вiд її особистiсно орiєнтованого пiдходу, що вимагає особливого пiдходу до вiдбору дидактичного матерiалу, вправ i методiв навчання.

Зазначимо, що для молодших школярiв ефективним є використання елементiв технологiї критичного мислення пiд час мовної пiдготовки в умовах Нової української школи. Важливо, що критичне мислення у молодших школярiв формується поетапно, воно є наслiдком постiйної спiвпрацi учителя та учнiв.

Однiєю з умов ефективної мовної пiдготовки в початкових класах є забезпечення комфортного психологiчного клiмату на уроцi. Пiд поняттям «психологiчний клiмат» ми розумiємо вiдкритiсть учнiв до спiлкування та обговорення своїх проблем.

Створенню психологiчного клiмату сприяє правильне розташування парт у класi. Розмiщення парт парами доцiльне для роботи учнiв у малих групах. Учитель не буде залишатися на одному мiсцi, вiн може рухатися по класу, спостерiгаючи за групами, вiдповiдаючи на запитання учнiв та пропонуючи допомогу. Розташування парт колом ефективно для проведення класної зустрiчi або дискусiї. Важливо зазначити, що вчитель стає одним iз рiвноправних учасникiв освiтнього процесу.

Таким чином, результати пiдготовчого етапу експерименту дозволили виокремити дидактичнi умови трансформацiї мовної пiдготовки в контекстi Нової української школи, а саме: розвиток пiзнавального iнтересу в процесi навчання; задоволення внутрiшньої пiзнавальної потреби учнiв; стимулювання в дiтей морально-емоцiйного прояву; удосконалення навчальних можливостей учнiв початкових класiв;

висока організація і вмiле керiвництво учителем пiзнавальною дiяльнiстю учнiв; використання елементiв проблемного навчання та створеннi комфортного психологiчного клiмату в класi.

Метою констатувального етапу педагогiчного експерименту було вивчення рiвнiв розвитку навчально-пiзнавальної активностi молодших школярiв. Це здiйснювалося пiд час спостереження за iхньою роботою на уроках української мови i лiтературного читання. Ураховуючи означенi позицiї, ми видiлили три рiвнi розвитку навчально-пiзнавальної активностi молодших школярiв пiд час мовної пiдготовки в умовах Нової української школи: високий, середнiй i низький.

Критерiї i показники рiвнiв розвитку навчально-пiзнавальної активностi молодших школярiв

***ВР** – високий рiвень навчально-пiзнавальної активностi*

***СР** – середнiй рiвень навчально-пiзнавальної активностi*

***НР** – низький рiвень навчально-пiзнавальної активностi*

I. Розвиток пiзнавального iнтересу у процесi навчання

A. Ставлення до навчального предмета

ВР – Захоплюються вивченням мови; самостiйно читають допомiжну лiтературу; ведуть зошити запитань, зошити-словники, зошити „цiкавинок”, стежать за культурою свого мовлення, цiкавляться походженням слiв.

СР – Предмет подобається, працюють на уроцi з бажанням. Лiтературу українською мовою читають, але переважно пiсля нагадування учителем. Походженням слiв цiкавляться епiзодично, теле- i радіопередачi про мову слухають лише тодi, коли учитель дає таке завдання. Культура мовлення на середньому рiвнi.

НР – Проявляють байдужiсть до урокiв мови. Самостiйно не читають лiтературу. Нiяких додаткових записiв не роблять. Iх не цiкавить нi слово, нi його походження. На уроцi флегматично сприймають матерiал i

виконувати завдання учителя не поспішають. Інтерес до предмета майже відсутній.

Б. Постановка запитань на поглиблення знань

ВР – Майже постійно у дітей виникають запитання, спрямовані на глибоке розуміння вивчаного матеріалу. Їх цікавить не лише те, що вивчається на уроці. Вони намагаються доповнювати відповіді товаришів, самостійно прагнуть зрозуміти все, що вимагається у методичному апараті до вправ, і виконати завдання без допомоги учителя.

СР – Учні ставлять запитання, але не прагнуть пізнати слово (його виникнення, походження, значення). Під керівництвом учителя беруть активну участь у роботі, але самостійно не мають бажання активізувати власне мислення на розв'язання поставлених запитань.

НР – У цих дітей запитання відсутні. Коли вчитель примушує, то дублюють запитання інших учнів. Навчального інтересу до вивчення мови не проявляють.

II. Потреба в пізнанні

А. Захопленість новим матеріалом, прояв самостійності при виконанні завдань, удосконалення зв'язного мовлення

ВР – Новий матеріал викликає інтерес, бажання встановити зв'язок з вивченим раніше і самостійно знайти відповіді на поставлені учителем запитання. З батьками, товаришами та учнями спілкуються тільки українською мовою.

СР – Новий матеріал викликає пошвавлення. Систематично готуються до уроків, але самостійно активності не проявляють ні на уроках рідної мови, ні у спілкуванні з дітьми. За культурою мовлення стежать, але в основному при нагадуванні вчителя. Часто на перервах спілкуються „суржиком”.

НР – Для таких дітей немає значення, чи новий матеріал пропонується вивчати, чи відомий повторити. Тимчасово проявляють

активність, коли учитель проводить роботу з наочними посібниками. Діти з НР потребують постійного контролю з боку вчителя, батьків.

Б. Наявність бажання виконувати завдання підвищеної складності

ВР – Із запропонованих диференційованих завдань вибирають найбільш складний варіант або прагнуть виконати всі три. Оцінка результатів їхньої діяльності не знижує потреби в пізнанні.

СР – Частіше виконують складніший варіант завдання за пропозицією учителя. Занижена оцінка за виконану роботу гальмує навчально-пізнавальну активність.

НР – Для дітей цього рівня найкращий вихід – це найбільш легкий вид навчального завдання. Якщо виконують швидко і правильно, то до виконання другого варіанту завдань не приступають. На оцінку знань не реагують.

III. Способи мислительної діяльності

А. Уміння володіти потрібними розумовими прийомами, необхідними для самостійного виконання завдань

ВР – Уміють послідовно аналізувати, користуватися прийомами зіставлення, порівняння, синтезу, доводити правильність виконаного завдання.

СР – Помиляються в послідовному аналізі мовних явищ. У навчальній діяльності потребують постійної допомоги учителя. Самостійно не можуть переконливо доводити правильність виконаного завдання.

НР – При виконанні будь-якої мислительної операції відчують труднощі. Таким дітям потрібно неодноразово додатково пояснювати, підказувати, ставити навідні запитання, щоб вони змогли виконати завдання, яке вимагає уміння активно мислити.

З метою перевірки рівня сформованості навчально-пізнавальної активності молодших школярів під час мовної підготовки в умовах Нової

української школи ми провели контрольні зрізи. Учням було запропоновано скласти твір-міркування «Чому осінь золота?», виконати звуко-буквений аналіз слів: *радість, ялинка, хміль*; пояснити правопис слів: *веселка, не робити, нещасний*.

У констатувальному експерименті брали участь учні 2-А і 2-Б класу закладу загальної середньої освіти №52. Усього було задіяно 68 другокласників.

Кількісні результати рівнів сформованості навчально-пізнавальної активності молодших школярів під час мовної підготовки в умовах Нової української школи подано в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1.

**Рівні сформованості навчально-пізнавальної активності
молодших школярів під час мовної підготовки в умовах Нової
української школи
(констатувальний етап експерименту, %)**

Клас	Рівні розвитку		
	Високий	Середній	Низький
2-А	8	38	54
2-Б	10	32	58

За даними таблиці, високий рівень був наявний у 8% учнів 2-А класу і 10% -2-Б класу. На середньому рівні перебували 38% учнів 2-А класу і 32% 2-Б класу; на низькому рівні - 54% учнів 2-А класу і 58% - 2-Б класу.

Отже, експериментальні дані констатувального зрізу засвідчили незадовільний стан рівня сформованості навчально-пізнавальної активності молодших школярів під час мовної підготовки в умовах Нової української школи.

Діагностичний етап експерименту засвідчив необхідність розробки спеціальної методичної системи мовної підготовки молодших школярів в умовах трансформації освіти та переходу до Нової української школи.

ВИСНОВКИ

Нова українська школа є своєчасною відповіддю на актуальні виклики часу – розвиток інформаційних технологій, міграція населення у країни Євросоюзу, глобалізація культури. І мовна підготовка учнів як важлива складова усієї освітньої системи також активно трансформується. На нормативно-методичному рівні це виявляється у тому, що за новим Державним стандартом початкової освіти мовно-літературна галузь представлена такими змістовими лініями: взаємодіємо усно, читаємо, взаємодіємо письмово, досліджуємо медіа, досліджуємо мовлення та театралізуємо.

Провідним підходом до навчання визначено компетентістний підхід, за яким метою освіти є здобуття ключових компетентностей, тобто сумою таких знань, умінь і навичок і навчально-життєвого досвіду, які допомагатимуть учню в процесі життєдіяльності як у теперішньому, так і в майбутньому.

Діджиталізація (оцифрування) освіти зараз розглядається як компонент цілісної системи, що не тільки полегшує доступ до інформації, а й урізноманітнює способи здійснення освітнього процесу, дозволяє ефективно організувати взаємодію всіх суб'єктів навчання. Упровадження медіатехнологій в мовну підготовку молодших школярів дозволяє оптимізувати освітній процес, реалізувати ідеї розвивального навчання, підвищити темп уроку, збільшити обсяг самостійної роботи учнів, розвивати їх мовленнєві вміння.

Педагогічними умовами трансформації мовної підготовки в контексті Нової української школи є: розвиток пізнавального інтересу в процесі навчання; задоволення внутрішньої пізнавальної потреби учнів; стимулювання в дітей морально-емоційного прояву; удосконалення навчальних можливостей учнів початкових класів; висока організація і

вміле керівництво учителем пізнавальною діяльністю учнів; використання елементів проблемного навчання; створенні комфортного психологічного клімату в класі; використання мультимедійного середовища на уроці.

З метою вивчення стану мовної освіти молодших школярів в умовах Нової української школи було проведено діагностичний педагогічний експеримент, що складався з підготовчого та констатувального етапів, та включав анкетування вчителів та контрольні зрізи в учнів. За результатами анкетування можна зробити висновки, що вчителі в цілому позитивно ставляться до інновацій в мовній підготовці молодших школярів, проте є деякі побоювання щодо їх перспектив. Також третина вчителів відчувають необхідність у методичній підтримці та підвищенні власної педагогічної компетентності. Експериментальні дані констатувального зрізу засвідчили незадовільний стан рівня сформованості навчально-пізнавальної активності молодших школярів під час мовної підготовки в умовах Нової української школи.

Отже, діагностичний експеримент засвідчив необхідність розробки спеціальної методичної системи мовної підготовки молодших школярів в умовах трансформації освіти та переходу до Нової української школи, що може бути перспективою подільших досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Байбара Т. М. Компетентнісний підхід в початковій ланці освіти: теоретичний аспект / Т. М. Байбара // Початкова школа. –2010. – №8. –С. 46–50.
2. Бех І. Д. Виховання особистості: Підручник / І.Д.Бех. –К.: Либідь, 2008. –848
3. Бойчук А. Комп'ютерна гра та дитяча література: рецептивний коефіцієнт кореляції / А. Бойчук // Сучасні літературознавчі студії: Постгуманізм і віртуальність: літературні виміри. – 2013. – Вип. 10. – С. 69–82.
4. Вікова та педагогічна психологія: навч. посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. –К. : Просвіта, 2001. – 416 с.
5. Вашуленко О. Мовленнєва складова у структурі читацької компетентності молодшого школяра / О. Вашуленко // Початкова школа. – 2011. – № 12. – 16 с.
6. Вашуленко М. С. Українська мова і мовлення в початковій школі: метод. посібник / М. С. Вашуленко. – К. : Освіта, 2006. – 268 с.
7. Гарбуз Н. Нестандартні форми навчання молодших школярів на уроках рідної мови / Н.Гарбуз // Початкова школа. – 2003. – №4. - С. 1- 4.
8. Глосарій інтерактивного курсу Ed-Era [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://edera.gitbook.io/glossary/zagalniioglyad/kompetentnyst>
9. Давыдова С. В. Дидактический потенциал комикса и его использование на занятиях по английскому [Електронний ресурс]. - Режим доступа: <http://rudocs.exdat.com/docs/index-493259.html?page=28>

10. Державний стандарт початкової загальної освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://mon.gov.ua/content/%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B0/chinn-stand-\(1\).pdf](http://mon.gov.ua/content/%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B0/chinn-stand-(1).pdf)
11. Дзеба М. М. Використання мультимедійних технологій на уроках у початкових класах / М. М. Дзеба // Педагогічний дискурс. – 2010. – № 7. – С. 79–82.
12. Забродський М. М. Основи вікової психології / М. М. Забродський // Навчальний посібник. – Тернопіль : Навчальна книга. – Богдан. – 2002. – 112 с.
13. Звичайні форми роботи — новий підхід: розвиваємо ключові компетентності : метод. посіб. / К. А. Дмитренко, М. В. Коновалова, О. П. Семиволос, С. В. Бекетова. — Х. : ВГ «Основа», 2018. — 119 [1] с.
14. Ісаєва О.О. Креолізований текст на уроках літератури як засіб активізації діяльності учнів читацької діяльності учнів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:: <http://www.slideshare.net/ippo-kubg/ss-38599286>
15. Ісаєва О.О. Формування сучасного читача засобами медіаосвіти. [Електронний ресурс]. –: <http://isaieva.kiev.ua/downl-f/prez-2-4-medosvita.pdf> http://media.ippo.kubg.edu.ua/wp-content/uploads/2014/08/isaieva_kreolizovanyj_tekst.doc
16. Караман С. Методика розвитку зв'язного мовлення. Ознайомлення з мовними нормами / Караман С. // Українська література в загальноосвітній школі. – 2004. – №2. – С. 47–50.
17. Качанюк Н. В. Використання віртуальної стіни Padlet на практичному занятті у вищій школі [Електронний ресурс] – Режим доступу: file:///C:/Users/lenovo/Desktop/osdys_2014_3_13.pdf
18. Комплексні вправи для розвитку мовлення в період навчання грамоти // Початкова школа. – 1997. – № 12. – С. 25–30.

19. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (2010 – 2020 рр.) // Інститут соціальної та політичної психології Національної академії педагогічних наук України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ispp.org.ua/news_44.htm
20. Кравчук О. Розробка уроку з елементами інтерактивних технологій /О. Кравчук // зб. наук. пр. Уманського державного пед. ун-ту ім. П.Тичини. – 2009. – Ч. 3. – С. 96–100.
21. Лабащук М.С. Психологія мовленнєвої діяльності / Лабащук М.С. – Тернопіль: ТДП, 1995. – 110 с.
22. Малюємо комікси щодо сталого розвитку. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://esd.org.ua/sites/esd.org.ua/files/programs/comix.pdf>
23. Медіакультура особистості; соціально-психологічний підхід: навчальнометодичний збірник / О.Т. Баришполец, Л.А.Найдьонова, Г.В. Мироненко, О.Є. Голубєва, В.В. Різун та ін.; За ред. Л.А. Найдьонової, О.Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2009. – 440 с.
24. Медіакультура та медіаосвіта учнів ЗОШ: візуальна медіа культура/ Наталія Череповська. – К.Шк.світ, 2010. – 128с. – (Бібліотека «Шкільного світу»)
25. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / Ред.-упор. В.Ф.Іванов, О. В. Волошенюк; За науковою редакцією В. В.Різуна. – Київ: Центр вільної преси, 2012. – 352 с.
26. Мельничук Ю.Ю. Інновації у мовній освіті молодших школярів / Мельничук Ю.Ю., Сугейко Л.Г. // Педагогічний процес: теорія і практика: науковий журнал, 2017. – №4. – С.57-62.
27. Мельничук Ю.Ю. Роль стилістичних умінь у формуванні комунікативної компетентності молодших школярів // Педагогічні науки: [зб. наук. праць / відп. ред. Барбіна Є.С. та ін.]. – Херсон: Вид-во ХДУ, 2013. – Вип. 64. – С.109-113.

28. Методика навчання української мови в початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За наук. ред. М.В. Вашуленка. – К.: Літера ЛТД, 2010. – 364 с.
29. Нова українська школа: poradnik dla vchitelja / za zag. red. N. M. Bibik. — Київ : Літера ЛТД, 2018. — 160 с.
30. Педагогічні технології в підготовці вчителів : навчальний посібник / кол. авторів ; за ред. І. Ф. Прокопенка. 3-є вид., допов. і переробл. – Харків : ХНПУ, 2018. – 457 с.
31. Пономарьова К. Компетентнісний підхід у навчанні грамоти першокласників / К. Пономарьова // Початкова школа – 2012. – № 9. – С. 35-40.
32. Проект Нова українська школа [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mon.gov.ua/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8%202016/08/21/2016-08-17-3-.pdf>
33. Савченко О. Компетентнісний підхід до навчання української мови в основній школі // Українська мова і література в школі. –2012. – №4. –С. 51–64.
34. Селевко Г. Педагогические компетенции и компетентность / Г.Селевко // Сельская школа. –2004. –№ 3. –С. 29–32.
35. Сейдаметова С. М. Інформатика в іграх для молодшої школи /С.М.Сейдаметова, Л. М.Меджитова, Ф. В.Шкарбан // Інформаційні технології в освіті. – 2012. – № 13. – С. 156–162.
36. Современные педагогические информационные технологии в системе образования: для студ. высш. учеб. заведений / Е.С.Полат, М. Ю. Бухаркина. – 3-е изд., стер. – М. : издательский центр «Академия», 2010. –368 с.
37. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти 1-2 класи / О.Савченко, Р. Шиян. – К: Освіта, 2018. – 240 с.

38. Хуторський А. Ключові освітні компетентності. [Електронний р
39. Хуторской А. Ключевые компетенции как компонент личностно ориентированной парадигмы образования / А.Хуторской // Народное образование. – 2003.–№2. –С. 58–64.
40. Череповська Наталія. Візуальна медіакультура: розвиток критичного мислення і творчого сприймання: методичні рекомендації. – Київ: «Міленіум», 2014. – 115 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.academia.edu/36088967/>

–

Р

е

ж

и

м

Д

о

с

т

у

п

у

:

<https://ru.osvita.ua/school/method/2340/>

ДОДАТКИ

Додаток А

Анкета вчителів

1. Який стан, на Вашу думку, характерний для сучасної вітчизняної системи шкільної освіти?
2. Ваше ставлення до впровадження Концепції «Нова українська школа»?
3. Чи вірите Ви в успішність проведення реформи освіти в школі та мовної підготовки учнів зокрема?
4. Оцініть якість мовної підготовки у Вашому закладі освіти.
5. Чи відбувається у Вашому закладі освіти поліпшення умов для здобуття сучасної якісної загальної середньої освіти?
6. Який напрям підвищення професійного рівня є необхідним для Вас?
7. Виокремте педагогічні умови трансформації мовної освіти молодших школярів.
8. Чи використовуєте Ви мультимедійні технології під час мовної підготовки молодших школярів?

Додаток Б

Завдання, зашифровані за допомогою QR-кодів

Перебудуй розповідні речення у спонукальні.

Ми любимо свою землю. За партою слід сидіти рівно. Кожна людина повинна берегти рідну природу.

Пофантазуйте «Що було б, якби...?»

(ложка могла малювати, телефон мріяти, праска літати тощо).

Додаток В

**КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ
ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ ХЕРСОНЬСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Я, Драмарецька Ірина Олександрівна, учасник(ця) освітнього процесу Херсонського державного університету, **УСВІДОМЛЮЮ**, що академічна доброчесність – це фундаментальна етична цінність усієї академічної спільноти світу.

ЗАЯВЛЯЮ, що у своїй освітній і науковій діяльності **ЗОБОВ'ЯЗУЮСЯ**:

– дотримуватися:

- вимог законодавства України та внутрішніх нормативних документів університету, зокрема Статуту Університету;
- принципів та правил академічної доброчесності;
- нульової толерантності до академічного плагіату;
- моральних норм та правил етичної поведінки;
- толерантного ставлення до інших;
- дотримуватися високого рівня культури спілкування;
  - надавати згоду на:
    - безпосередню перевірку курсових, кваліфікаційних робіт тощо на ознаки наявності академічного плагіату за допомогою спеціалізованих програмних продуктів;
    - оброблення, збереження й розміщення кваліфікаційних робіт у відкритому доступі в інституційному репозитарії;
    - використання робіт для перевірки на ознаки наявності академічного плагіату в інших роботах виключно з метою виявлення можливих ознак академічного плагіату;
      - самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного й підсумкового контролю результатів навчання;
      - надавати достовірну інформацію щодо результатів власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використаних методик досліджень та джерел інформації;
      - не використовувати результати досліджень інших авторів без використання покликань на їхню роботу;
      - своєю діяльністю сприяти збереженню та примноженню традицій університету, формуванню його позитивного іміджу;
      - не чинити правопорушень і не сприяти їхньому скоєнню іншими особами;
      - підтримувати атмосферу довіри, взаємної відповідальності та співпраці в освітньому середовищі;
      - поважати честь, гідність та особисту недоторканність особи, незважаючи на її стать, вік, матеріальний стан, соціальне становище, расову належність, релігійні й політичні переконання;
      - не дискримінувати людей на підставі академічного статусу, а також за національною, расовою, статевою чи іншою належністю;
      - відповідально ставитися до своїх обов'язків, вчасно та сумлінно виконувати необхідні навчальні та науково-дослідницькі завдання;
      - запобігати виникненню у своїй діяльності конфлікту інтересів, зокрема не використовувати службових і родинних зв'язків з метою отримання нечесної переваги в навчальній, науковій і трудовій діяльності;
      - не брати участі в будь-якій діяльності, пов'язаній із обманом, нечесністю, списуванням, фабрикацією;
      - не підроблювати документи;
      - не поширювати неправдиву та компрометуючу інформацію про інших здобувачів вищої освіти, викладачів і співробітників;
      - не отримувати і не пропонувати винагород за несправедливе отримання будь-яких переваг або здійснення впливу на зміну отриманої академічної оцінки;
      - не залякувати й не проявляти агресії та насильства проти інших, сексуальні домагання;
      - не завдавати шкоди матеріальним цінностям, матеріально-технічній базі університету та особистій власності інших студентів та/або працівників;
      - не використовувати без дозволу ректорату (деканату) символіки університету в заходах, не пов'язаних з діяльністю університету;
      - не здійснювати і не заохочувати будь-яких спроб, спрямованих на те, щоб за допомогою нечесних і негідних методів досягати власних корисних цілей;
      - не завдавати загрози власному здоров'ю або безпеці іншим студентам та/або працівникам.

УСВІДОМЛЮЮ, що відповідно до чинного законодавства у разі недотримання Кодексу академічної доброчесності буду нести академічну та/або інші види відповідальності й до мене можуть бути застосовані заходи дисциплінарного характеру за порушення принципів академічної доброчесності.

15.04.2020

Ірина ДРАМАРЕЦЬКА

ДОВІДКА
про перевірку на текстові збіги у Науковій бібліотеці
кваліфікаційної роботи СВО Бакалавр
спеціальності 013 Початкова освіта (заочна форма)

Автор роботи	Драмарецька І.
Назва роботи	Трансформація мовної освіти молодших школярів у Новій українській школі
Факультет	Педагогічний факультет
Науковий керівник	доцент Мельничук Ю.Ю.
Роботу перевірено за допомогою програмного засобу	Unicheck
Ідентифікаційний номер роботи	ID файлу: 1002696473
Результати перевірки	Схожість 51,7%

Директорка Наукової бібліотеки

Нателла АРУСТАМОВА

Бібліотекарка I категорії

Стефанія СОБОЛЬ

Власник документу:
Оксана Білінова

Дата перевірки:
19.05.2020 10:19:25 EEST

Дата звіту:
19.05.2020 10:45:15 EEST

ID перевірки:
1003296819

Тип перевірки:
Doc vs Internet

ID користувача:
94124

Назва документу: Dramaretska_ped_2020_check

ID файлу: 1003275681 Кількість сторінок: 45 Кількість слів: 8894 Кількість символів: 70600 Розмір файлу: 90.30 KB

20.3% Схожість

Найбільша схожість: 6.25% з джерело <https://zakon.rada.gov.ua/go/688-2019-%D0%BF>

20.3% Схожість з Інтернет джерелами 20

Page 47

Не знайдено жодних джерел у Бібліотеці

4.32% Цитат

Цитати 13

Page 48

Посилання 1

Page 48

3.97% Вилучень

Джерела менше, ніж 8 слів або 1% автоматично вилучено

3.97% Вилучення з Інтернету 485

Page 48

Вилучений текст з Бібліотеки відсутній

Підміна символів

Заміна символів 5